

Veraarden

Wie echt duurzaam wil zijn na de dood, gaat in een compostvat. Maar dat mag niet in Nederland

Beeld Colourbox

Er is een alternatief voor begraven en cremeren: humaan composteren. In het buitenland wordt het al toegepast, maar in Nederland is het niet toegestaan. Marktleider Dela bepleit composteren als meest duurzame methode.

Jasper Enklaar 2 juni 2024, 10:23

Met de aanstaande herziening van de Wet op de lijkbezorging wordt een nieuwe uitvaartoptie toegestaan: alkalische hydrolyse, ook wel watercrematie of resomeren genoemd. Bij deze methode wordt een stoffelijk overschot onder hoge druk en temperatuur ‘opgelost’ in een tank gevuld met water en kaliumhydroxide. Na een uur of drie zijn er alleen broze botten en schone restvloeistof over. De botten worden vermalen. Resomeren is een duurzamer alternatief voor cremeren, omdat het leidt tot minder uitstoot van CO₂ en fijnstof.

Blijf op de hoogte

Krijg een melding bij belangrijke artikelen over Duurzaamheid & Economie.

In het wetsontwerp wordt met geen woord gerept over een andere wijze van lijkbezorging: humaan composteren of ‘veraarden’ genoemd. Deze methode, een ‘natuurlijk alternatief’, krijgt steeds meer aanhangers in Nederland.

In de Verenigde Staten en Duitsland wordt die al toegepast. In Duitsland wordt het (naakte) stoffelijk overschot in een strak vormgegeven ‘cocon’ gelegd op een bed van een organisch mengsel met onder andere hooi, stro en planten.

Terwijl de afgesloten cocon een zacht schommelende beweging maakt, vergaat het lichaam in een periode van veertig dagen onder invloed van micro-organismen, bacteriën, warmte en water vrijwel volledig. Alleen de grote botten blijven over; die worden vermalen. Het eindproduct is een aantal kilo’s vruchtbare, mineralenrijke compost.

Pablo Metz, oprichter van 'Meine Erde'. In Duitsland wordt bij humaan composteren het (naakte) stoffelijk overschot in een strak vormgegeven 'cocon' gelegd op een bed van een organisch mengsel met onder andere hooi, stro en planten. Beeld DPA

Zo'n Duitse *Reerdigung* is met 2100 euro duurder dan cremeren – een gemiddelde crematie komt op zo'n 1700 euro. Het is een duurzame methode van lijkbezorging, want er komt geen fossiele brandstof aan te pas, er is geen uitstoot van schadelijke stoffen en het legt geen beslag op schaars beschikbare ruimte. Vooral het idee om na de dood een bron te zijn voor nieuw leven en onderdeel van de natuurlijke kringloop, spreekt steeds meer mensen aan.

Schadelijke stoffen en medicijnresten

In Nederland is dit niet toegestaan. In 2020 bracht de Gezondheidsraad een advies uit over nieuwe vormen van lijkbezorging. Het advies was positief over resomeren. Voor een advies over humaan composteren was er nog te weinig informatie beschikbaar, bijvoorbeeld over wat er bij dit proces gebeurt met schadelijke stoffen en medicijnresten.

Advertentie

Die situatie is echter veranderd. Naast de ervaringen die zijn opgedaan in de VS, worden in Duitsland de *Reerdigungen* gemonitord door onderzoekers van de Universiteit van Leipzig. In januari publiceerden zij hun eerste wetenschappelijke artikel hierover. Daarin concludeerden zij dat er geen schadelijke reststoffen zijn en dat er geen gevaar is voor besmetting.

Brenda Mathijssen, religiewetenschapper van de Universiteit Groningen, was in 2020 betrokken bij het advies van de Gezondheidsraad. “De overheid zou een nieuwe opdracht kunnen geven aan de Gezondheidsraad om dit te onderzoeken”, zegt ze. “Er zijn nu gegevens. Het is lastig data uit de VS te krijgen, maar Duitsland is heel open.”

Vraag naar

Dat vindt ook Brigitte Wieman, directeur van branchevereniging BGNU. “Er zijn nu wetenschappelijke resultaten; daar moeten we iets mee in Nederland. Vanuit de sector hebben we daar al een tijdje om geroepen.”

Advertentie

Ze verzocht namens de koepelorganisatie Uitvaartorganisaties Nederland in een brief aan het ministerie van binnenlandse zaken om een onderzoek naar veraarden: ‘Het proces van veraarden zien wij – mits het voldoet aan de eisen van veiligheid, waardigheid en duurzaamheid – als een nieuwe vorm van lijkbezorging waar vraag naar zal zijn’.

De duurzaamheidsclaim van veraarden wordt versterkt door onderzoek dat marktleider Dela onlangs liet doen naar de milieu-impact van alle vormen van lijkbezorging. Uit deze recente levenscyclusanalyse komt naar voren dat alkalische hydrolyse niet per se de meest duurzame optie is. Elektrisch cremereen,

het duurzamere humaan composteren zou toestaan in plaats van de alkalische hydrolyse.

Kwestie van lange adem

Het ministerie van binnenlandse zaken laat desgevraagd weten ‘vooralnog’ geen aanleiding te zien de Gezondheidsraad om een nieuw advies te vragen over alkalische hydrolyse, en ook niet om het kabinetsstandpunt over alkalische hydrolyse te heroverwegen. Over nieuwe, innovatieve vormen van lijkbezorging zoals humaan composteren, zegt het ministerie slechts dat het ‘niet uitgesloten is’ dat deze nieuwe vormen in de toekomst voor advies aan de Gezondheidsraad zullen worden voorgelegd.

Immanuel Baan, uitvaartbegeleider in Amersfoort en bestuurslid van de stichting Veraarden, beziet de laatste ontwikkelingen toch met tevredenheid. Deze stichting zet zich in om veraarden in Nederland mogelijk te maken. “Veraarden is een stuk duurzamer dan resomeren. De support voor veraarden is groot. Van het publiek krijgen we goede reacties. Maar het is een kwestie van lange adem. Met dit onderzoek kunnen we verder; het is een grote steun in de rug.”

Lees ook:

In het eerste resomatorium weten ze het zeker: dit wordt dé nieuwe uitvaarthit

Begraven, cremieren, een zeemansgraf of je lichaam naar de wetenschap, dat waren onze uitvaartkeuzes. Daar komt waarschijnlijk resomeren bij.

In Ommeren staat [het eerste resomatorium in de startblokken](#).

Aanbevolen artikelen

Op basis van bovenstaand artikel

De hybride dreiging is groter dan Nederland wil inzien. ‘We zijn er niet klaar voor’

Volgens deze onderzoekers is de klimaatbeweging doorspekt met religie

